Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

...ore de la 1 mai 1924 | JOI, 25 IUNIE 1992 | NR. 88 (17958) | PREȚUL 1 rub.

MS

PAG. 2 — PUCIUL CARE N-A REUȘIT LA MOSCOVA TINDE SĂ REUȘEASCĂ ÎN MOLDOVA CU AJUTORUL PREȘEDINTELUI RUSIEI

PAG. 3 — TREBUIE SĂ REALIZĂM REFORMA AGRARĂ ȚINÎND CONT DE PARTICULARITĂȚILE REPUBLICII

PAG. 4 — ETERNIZAREA MEMORIEI EROILOR NEAMULUI: PREMIUL «GHEORGHE CAȘU»

HOTĂRÎREA

...LAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

...PRIVIND UNELE CAI DE SOLUȚIONARE ...CONFLICTULUI ARMAT DIN RAIOANELE ...SĂRITENE ALE REPUBLICII MOLDOVA

...rmatul amestecului direct și premeditat al ar...-a 14-a aflată sub jurisdicția Rusiei, în conflictul ar...raioanele răsăritene ale Republicii Moldova, ale ...r responsabile a vicepreședintelui Rusiei, A. Rut...ătoare la conflictul menționat, care poate fi apre...ort un amestec deschis în treburile interne ale Mol...n orașul Bender și în alte localități s-au declanșat ...armate de mari proporții ce au dus la pierderi de ...ți omenești, inclusiv în rîndurile populației pașnice. ...ui din această zonă a atins nivelul critic, indepen...integritatea teritorială a Republicii fiind în pericol

...ul Republicii Moldova **hotărăște:**

...reafirmă poziția Parlamentului privind încetarea ...soluționarea pașnică și constituțională a probleme...ce acumulate și se consideră necesară susținerea ...are a activității comisiei mixte, formate de Parla...11 iunie a. c., activitate îndreptată spre încetarea ...excluderea amestecului armatei a 14-a în treburile ...ale Republicii și retragerea ei de pe teritoriul Mol...

...invită deputații poporului din Republica Moldova ...ale răsăritene ale ei să participe la ședințele Par...lui pentru soluționarea politică a problemelor de în...un.

...oanele din stînga Nistrului ale Republicii Moldo...nistria) și orașul Bender se declară zonă ocupată ...ile armatei a 14-a și de alte formațiuni paramili...legitime aflate de jure sau de facto sub jurisdicția

...înființează o comisie de stat pentru cercetarea cri...săvîrșite de către armata a 14-a pe teritoriul Repub...Moldova (componența se anexează) cu participarea ex...militari străini.

...va adresa la ONU rugămintea de a se convoca ...ul Consiliul de Securitate pentru examinarea prob...privind agresiunea deschisă a Rusiei împotriva Re...Moldova.

...aprobă Apelul Președintelui Parlamentului către ...parlamentele și statele lumii din 22 iunie 1992.

...Hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Alexandru MOȘANU,
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

1992.

COMPONENȚA
...EI DE STAT PENTRU CERCETAREA CRIMELOR ...ĂVÎRȘITE DE CĂTRE ARMATA A 14-A ...PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA

...ZII Nicolae, **BERLINSCHI Victor, BRAȘOVEANU** ...r, COLUN Valentin, **DIACONU Andrei, DRUȚA** ...MADAN Ion, **MIȚCUL Ion, PALII Ion, POSTOVAN** ...iru, ȘOVA Vasili, **ȚARANU Anatolie, ȚURCANU** ...UNGUREANU Ion, **VARTIC Vasile, ZAVGOROD**...ail.

S.U.A. cer Rusiei să-și retragă forțele din Republica Moldova

WASHINGTON, 23.((Rompres-Moldova-pres). Administrația Bush a cerut luni președintelui rus Boris Eltin să retragă forțele armate ale Rusiei din Republica Moldova — informează Associated Press.

Confirmînd știrile potrivit cărora părți ale fostei armate a 14-a sovietice, aflată în prezent sub controlul Rusiei, sînt angajate în conflictul din republică, Departamentul de Stat a cerut, de asemenea, guvernului de la Chișinău să găsească o soluție prin care să fie garantate drepturile minorităților rusofone din Republica Moldova.

Citind dintr-o declarație pregătită pentru a fi dată publicității, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, doamna Margaret Tutwilar, a subliniat la începutul declarației, că situația din regiunea de conflict este «foarte confuză».

«Statele Unite cer tuturor părților implicate în conflict să dea dovadă de reținere, să se abțină imediat de la orice acte de violență și să reia, cu bună credință, procesul de negocieri», a arătat purtătorul de cuvînt.

În continuare, dînd dovadă de echilibru diplomatic, după cum apreciază AP, doamna Tutwilar a acceptat, pe de o parte, îngrijorarea lui Eltin în ceea ce privește soarta etnicilor ruși și, pe de altă parte, l-a îndemnat pe liderul rus să respecte angajamentul anterior, referitor la retragerea armatei a 14-a din Republica Moldova.

În încheierea declarației sale, doamna Tutwilar a spus că Statele Unite vor sprijini ceea ce va hotărî prin intermediul negocierilor și în mod pașnic populația din Republica Moldova.

Reuniune cvadripartită

DAGOMIS, 23. (Moldova-pres). În ziua de 25 iunie, la Istanbul va avea loc o reuniune cvatripartită pentru reglementarea situației din Transnistria, la care vor participa Rusia, Ucraina, Moldova și România. După cum transmite agenția ITAR-TASS, citată de Moldova-pres, lucrul acesta l-a comunicat ziariștilor în orașul Dagomis, Boris Eltin, președintele Rusiei, care participă aici la o întîlnire la nivel înalt ruso-ucrainean. În ziua de 25 iunie, la Istanbul, urmează să se adune șefii de stat și de guvern din țările bazinului Mării Negre pentru a semna o serie de acorduri de colaborare.

Rănițiii așteaptă ajutorul

Liga Democrat-Creștină a Femeilor din Moldova invită femeile de bună credință din Chișinău și din întreaga republică la sediul Ligii — strada Bănulescu Bodoni, 7, pentru a fi repartizate la spitalele din capitală în care sînt internați numeroși răniți aduși din zona operațiilor militare și care necesită atenție sporită.

(Moldova-pres).

Declarația președintelui Ion Iliescu

În legătură cu ultimele evoluții ale situației din Republica Moldova, președintele României, dl Ion Iliescu, a făcut marți, la prînz, următoarea declarație de presă:

«Dacă ieri după-amiază, cînd s-a întrunit Consiliul Suprem de Apărare, eram îngrijorați de evoluția evenimentelor, care căpătaseră o turnură dramatică prin distrugeri și pierderi de vieți omenești, acestea fiind agravate și în urma declarațiilor vicepreședintelui Rutkoi și președintelui Eltin, am devenit puțin mai optimist astăzi, în urma convorbirilor telefonice de aseară, cu președinții Snegur și Eltin. În urma acestor convorbiri am ajuns la o primă înțelegere, găsind receptivitatea necesară față de propunerea pe care am făcut-o. Au fost, astfel, date dispoziții, atît de către președintele Eltin, cît și de către președintele Snegur, pentru încetarea ostilităților. Se pare că focul a încetat și din primele știri pe care le-am primit rezultă că aceste măsuri s-au respectat și de o parte și de alta, dar starea tensionată rămîne. Ne-am înțeles, însă, că în zilele următoare, la Istanbul să avem o întîlnire între președinții Rusiei, Ucrainei, Republicii Moldova și României. În cadrul căreia să încercăm împreună să stimulăm acțiunile comune, demarate cu citva timp în urmă, în vederea stabilirii unui cadru politic de abordare și rezolvare a problemei. Trebuie să reactivizăm și să întărim activitatea comisiei mixte a celor patru țări pentru găsirea unui cadru de înțelegere privind retragerea armatei a 14-a, care, așa cum au arătat evenimentele, constituie un punct de permanentă stimulare a conflictului. Este probabil să nu existe voință politică de rezolvare a situației din partea tuturor celor implicați. Dar, totuși, o rază de speranță avem, prin această primă măsură de aseară, care trebuie să dea încrederea și speranța necesară în găsirea unui limbaj comun de abordare responsabilă a situației existente, pentru că nu pe calea conflictului militar poate fi ea rezolvată.

(Rompres — Moldova-pres).

COMENTARIU POLITIC

Fariseism

Mijloacele de informare în masă din Rusia au difuzat cu mențiunea «urgent» declarația Guvernului Rusiei în legătură cu evenimentele din Moldova, precum și textul alocuțiunii rostite la televiziunea moscovită de Rutkoi, vicepreședintele Rusiei, în care el comentează atît respectiva declarație, cît și cea privind Osetia de Sud.

Lumea, desigur, trebuie să afle cît mai operativ despre «umanismul» actualilor diriguitori ai Kremlinului și, în special, al generalului Rutkoi, care și-a demonstrat din plin «umanismul» în timpul războiului din Afganistan.

De fapt, însă, nu este vorba de umanism, ci de fariseism tipic imperial. Atît declarația în sine, cît și așa-zisul comentariu al lui Rutkoi sînt peste seamă de cinice. Iată, de exemplu, cum începe declarația: «Potrivit știrilor sosite din Transnistria, situația în această zonă s-a agravat mult». De ce potrivit știrilor din Transnistria, dar nu potrivit știrilor parvenite din Chișinău? Se vede că Rutkoi și compania obișnuiesc să consume numai informațiile servite de Smirnov și clica sa.

Dar, situația într-adevăr s-a agravat. Să vedem, însă, cum explică Guvernul Rusiei cauzele acestei agravări: «Unitățile armate ale Moldovei, utilizînd tancuri și piese de artilerie, au atacat orașul Bender». Iată, deci, care e cauza. Pur și simplu au luat și l-au atacat. Nici un cuvînt despre atacul masiv întreprins de așa-zișii gardiști asupra secției orășenești de poliție, atac impertinent cu utilizarea blindatelor și armelor automate. Totuși, secția orășenească de poliție este un organ legal, iar așa-zișii gardiști, s-avem pardon, domnilor guvernanți ai Rusiei, sînt niște formațiuni ilegale. Posturile pe care le dețineți vă obligă să faceți deosebire între o instituție legală, constituțională și una ilegală, anticonstituțională. Interesant, cum ar reacționa o secție de miliție din Moscova sau Sankt-Peterburg, fiind atăcate de mercenari.

Din Declarația Guvernului Rusiei rezultă că forțele de ordine ale Moldovei l-au atacat pe «sărmanii» gardiști, totuși pe gardiști și nu orașul Bender, cum afirmă Guvernul rus, din plictiseală... și încă cu tancuri. Nu știm dacă o fi fost așa sau nu, dar cu ce ar fi trebuit să-i respingă forțele de ordine pe banditii înarmați de «glorioasa» armată a 14-a a Rusiei... Căci nici miliția moscovită, apărînd Telecompania «Ostankino» mai deunăzi contra ultrapatrioților ruși gen Rutkoi, n-a folosit praștii.

Și, la drept vorbind, care-i treaba voastră cu ce mijloace pune la punct un stat sau altul criminalii, în cazul dat în Moldova... Nu ne prea aducem aminte ca Guvernul Rusiei să fi făcut vreo declarație în legătură cu procedeele folosite de autoritățile americane pentru a instaura ordinea în Los-Angeles cu prilejul recentelor tulburări... Cu Moldova se poate, cu America nu. America-i mare, puternică. Ea ar putea să se supere și să nu dea dolari pentru ca Rusia să poată ieși din calicie.

Și, după ce în primele două propoziții s-a demonstrat cine este călăul, se poate deja vărsa lacrimi ipocrite în legătură cu faptul că «a avut de suferit mult populația pașnică: sînt mulți morți și răniți». Se poate constata cu indignare că «unor tiruri nepovocate au fost supuse unitățile armatei a 14-a a Forțelor Armate ale Rusiei». (Martorii oculari însă afirmă că unită-

(Sfîrșit în pag. 2).

Sesiunea Parlamentului Moldovei

La 23 iunie în cadrul ședinței de dimineață a rostit o scurtă cuvîntare dl Alexandru Mosanu, Președintele Parlamentului, care a menționat împlinirea a doi ani de la adoptarea de către Parlamentul Republicii a Declarației de Suveranitate a Moldovei.

Prezentînd o informare asupra situației de ultimă oră din zona conflictului, Președintele Moldovei, dl Mircea Snegur, a arătat că în ultimele 24 de ore situația a continuat să se agraveze. Dl Mircea Snegur a informat Parlamentul despre aceea că secretarului general al ONU, Boutros Ghali, i-a fost înmînat un mesaj privind situația din Moldova și agresiunea dezlănțuită împotriva ei de armata 14 a Rusiei.

Secretarul general al ONU este profund îngrijorat și intenționează să delegheze în republica noastră o echipă de experți independenți ai ONU.

Deputații au procedat apoi la examinarea proiectului de hotărîre privind situația din Transnistria, elaborat de Prezidiul Parlamentului.

Cu o majoritate de voturi deputații au adoptat hotărîrea. În ea se menționează că în urma amestecului direct și premeditat al armatei 14 a Rusiei în conflictul armat din raioanele de est ale Moldovei.

(Sfîrșit în pag. 2).

Provocarea din Tighina a fost pregătită din timp

Potrivit știrilor parvenite la agenția Moldova-pres din surse demne de încredere, comandamentul diviziei 59 de infanterie motorizată, dislocată la Tiraspol, s-a pregătit din timp în eventualitatea participării la acțiuni de luptă de partea separatiștilor. El a organizat desfășurarea în permanență a acțiunilor de recunoaștere în zona celor mai intense acțiuni de luptă, a stabilit pozițiile subunităților acestei divizii pentru caz de ieșire și implicare în ciocnirile armate. Conform situației din 16 iunie, au fost stabilite următoarele locuri de dislocare pentru cazul în care ar fi urmat să iasă pe aliniamente regimentul 183 de infanterie motorizată:

— batalionul 1 — pozițiile pe sectorul dintre satele Roghi și Goleni, la nord de Dubăsari.

— batalionul 2 — satul Cocieri.

— batalionul 3 — de la răscrucea drumurilor la sud-est de satul Dzerjinscoe pînă la răscrucea spre satul Dorotcala.

— subunitățile de artilerie — la est de marginea satului Dzerjinscoe.

— două baterii de aruncătoare de mine — la Dubăsari, la 200 metri de la Uzina de piese din beton armat în direcția barajului.

Sursa citată dispune, de asemenea, de date autentice despre aceea că în ziua de 20 iunie, noaptea la ora 3, din regimentul 183, dislocat la Tiraspol, au fost transmise gardiștilor 5 tancuri și pînă la 10 transportoare blindate, precum și o instalație reactivă «șilka». Tot atunci, din regimentul 176, au fost transmise 3 tancuri și 5 transportoare blindate. Aceste mijloace tehnice au fost scoase de către gardiști pe pozițiile de foc. În aceeași zi, între orele 12.00 și 14.00, gardiștii au pătruns pe teritoriul diviziei 59 și au capturat depozitele centrale de armament. După aceasta a fost capturat parcul de tehnică militară al regimentului 179. În timpul capturării lui doi gardiști și-au pierdut viața, iar unul a fost rănit. După aceasta rezistența armată opusă gardiștilor a încetat, deoarece în rîndul ofițerilor s-a răspîndit vestea că Rutkoi, de comun acord cu Graciov, a dat dispoziția ca subunitățile armatei a 14-a să fie pregătite și scoase pe poziții. Despre executarea acestei dispoziții comandamentul armatei urma să raporteze la ora 20.00 și să fie gata să se displeaseze pe poziții la ora 23.00.

În ziua de 18 iunie, în regimentul 183 au sosit recruți — voluntari din regiunea Perm.

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la conferirea titlului onorific «Scriitor al poporului din Republica Moldova» domnilor S. Ș. Vangheli și G. P. Vieru

Pentru merite deosebite în dezvoltarea literaturii naționale, înaltă măiestrie artistică și activitate rodnică pe tărîmul traducerilor, se conferă titlul onorific «Scriitor al poporului din Republica Moldova» domnilor:

— scriitor VIERU Grigore Pavel — poet.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

or. Chișinău,
20 iunie 1992

Semnare a unor acorduri comercial-economice între S.U.A. și Republica Moldova

...HINGTON, 23. (Mol...ova-pres). După cum a anun...Departamentul de ...Statelor Unite, Fred ...președintele Corpora...ional pentru investițiile ...re din S.U.A. și An...ieptine, ministrul rela...conomice externe al Re...Moldova, au semnat ...ord de cooperare reci...Transmite Moldova-...chid agenția ITAR—... Acordul îi va permite ...departament federal ...ze investițiile ameri...cane, să finanțeze diferite proiecte și servicii investiționale ale S.U.A. în Moldova.

«Semnarea acestui acord, a declarat departamentul de politică externă al Statelor Unite, reafirmă intenția Statelor Unite de a acorda ajutor firmelor și companiilor americane ce doresc să investească în economia acestei republici». În documentul Departamentului de Stat se arată că Corporația de stat pentru investițiile particulare de capital, care activează în peste 120 de țări din lume, a semnat de asemenea acorduri de colaborare cu Armenia, Kazahstan, Kirgîzstan, Rusia și Ucraina.

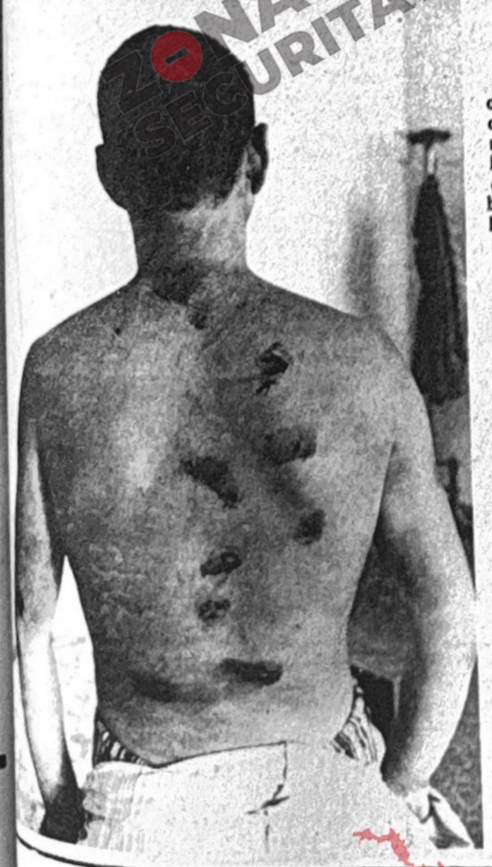
Totodată, la Washington a fost semnat un acord comercial între S.U.A. și Moldova, ce garantează clauza națiunii celei mai favorizate în relațiile comerciale ale Statelor Unite cu Republica Moldova. În opinia Departamentului de Stat, acordul va contribui la «dezvoltarea economiei de piață în Moldova și va pune, totodată, baza pentru activitatea businessului american în această republică».

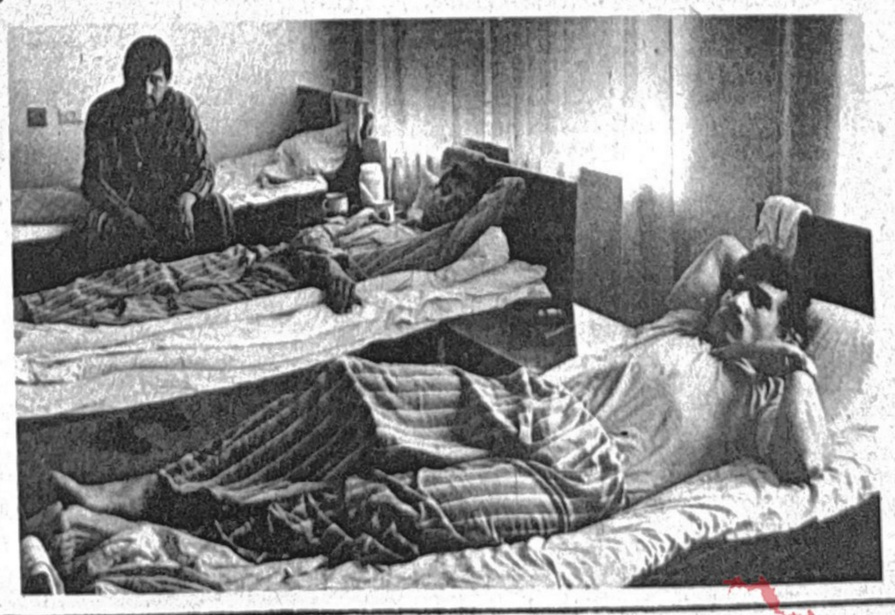
«Îngeri» cu colții de fiară

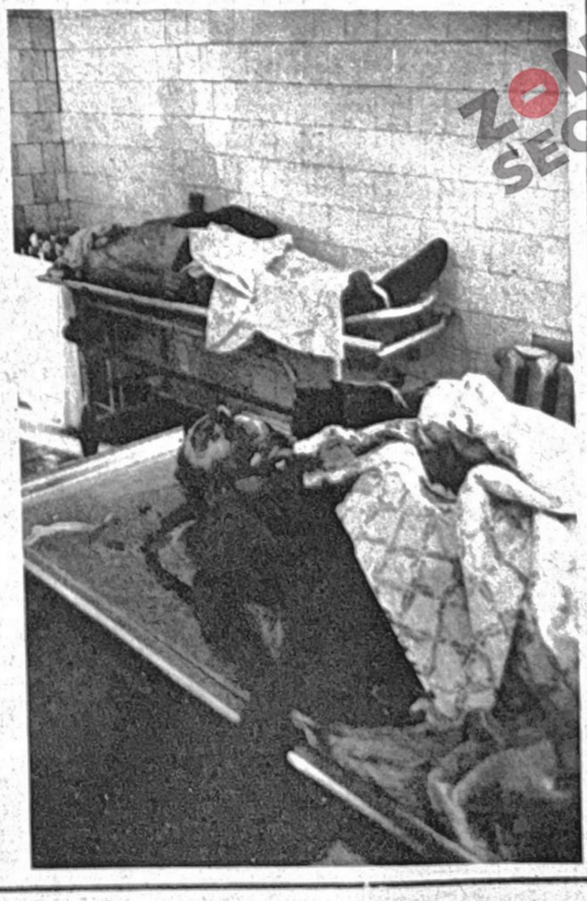
Aceste imagini executate de fotoreporterul nostru Andrei Mardare la spitalul raional Anenii Noi, nu pot să-l lase pe nimeni indiferent. Ceea ce am văzut și auzit de la băieții scoși cu targa de pe linia de foc nu poate să nu te zguduie. Fețele lor, schimbate nu atît de durere, cît de infernul prin care trecuse.

Iurie Vasilciuc de prin părțile Unghenilor era proaspăt internat. N-a putut să ne povestească nimic, nici nu am îndrăznit să-l deranjăm, deoarece se afla într-o stare gravă. Am aflat de la medici doar atît, că în urma unor împrejurări nimerise pe mîinile cazacilor. Schinjuit pînă la refuz, unul Dumnezeu doar știe cum de-a găsit puteri să evadeze. Fără dinți, cu maxilarul inferior rupt, cu capul

(Sfîrșit în pag. 2).

O misiune de anchetă a O.N.U.

NAȚIUNILE UNITE, 24. (Rompres-Moldova-pres). Din sursă oficială, la Națiunile Unite s-a anunțat, marți, că o misiune de anchetă a ONU se va deplasa spre sfîrșitul acestei săptămîni în Republica Moldova, unde conflictul dintre separatiștii rusofoni din estul țării și autoritățile de la Chișinău s-a soldat în ultimele zile cu numeroase victime. După cum a precizat Francois Giuliani, purtător de cuvînt al secretarului general al ONU, misiunea de anchetă va fi condusă de Gilberto Schlittler, înalt funcționar din cadrul Departamentului pentru Probleme Politice al organizației mondiale.

Din surse diplomatice s-a aflat că, la înapoierea la New York, Schlittler urmează să-i informeze asupra rezultatelor misiunii sale de evaluare a situației pe secretarul general al ONU, Boutros Boutros-Ghali, și pe membrii Consiliului de Securitate, care vor examina posibilitatea întreprinderii unor eventuale acțiuni menite să favorizeze soluționarea pașnică a conflictului — relatează France Presse.